VŨ HOÀNG CHƯƠNG

Tâm sự kẻ sang Tần

VŨ HOÀNG CHƯƠNG

AA 209676

TÂM SỰ KẺ SANG TẦN

kịch thơ

xuân thu
PO BOX 720065 HOUSTON TX 77272
(713)-498-1474

Xuân Thu

Cơ Sở Ấn Loát và Phát Hành Đủ Loại Sách, Tiểu Thuyết, Tự Điển Thông Dụng
Phục Vụ Cộng Đồng Người Việt Tại Hoa Kỳ và Hải Ngoại từ Năm 1976
P.O. Box 720065, Houston, Texas 77272 U.S.A. (713) 498-1474

Ngàn sau khói lửa tơi bời

Sông nào Dịch Thủy ai người Kinh Kha

Tâm sự Kẻ sang Tần

cùng một tác giả

THƠ

THƠ SAY	1940
MÂY.	1943
RỪNG PHONG.	1954
HOA ĐĂNG.	1959
CẢM THÔNG.	1960
NHỊ THẬP BÁT TÚ	*sắp in*

KỊCH

VÂN MUỘI.	1944
TRƯƠNG CHI	1944
HỒNG DIỆP	1944
TÂM SỰ KẺ SANG TẦN.	1961
CUỘI	*sắp in*
CÔ GÁI MA	*sắp in*

BẠCH HỒNG QUÁN NHẬT

Tâm sự Kẻ sang Tần

NGƯỜI TRONG KỊCH

KINH KHA
HIỆP SĨ NƯỚC VỆ
MỸ XƯNG KINH KHANH

THÁI TỬ ĐAN
ĐÔNG CUNG
NHIẾP CHÍNH NƯỚC YÊN

ĐIỀN QUANG
LÃO THẦN CỦA NƯỚC YÊN

CAO TIỆM LY
ẨN SĨ BẠN KINH KHA

PHÀN Ô KỲ
TƯỚNG NƯỚC TẦN
VỀ HÀNG YÊN

TẦN VŨ DƯƠNG
DŨNG SĨ NƯỚC YÊN

NGỌC TÝ
CA NỮ TRONG NHẠC BỘ

CHỦ QUÁN
DÂN YÊN, BÁN RƯỢU
TRÊN BỜ SÔNG DỊCH
TÚC VỆ-NỘI GIÁM-NỮ NHẠC

★ KỊCH XẢY RA TẠI TRUNG HOA THỜI CHIẾN QUỐC ★

HỒI THỨ NHẤT

Trong một phủ đệ lộng lẫy, nơi thái tử Đan tiếp đón và thù phụng hào kiệt bốn phương. Mở màn lên Kinh Kha ngồi một mình.

KINH KHA

Nửa đời luân lạc, buồn thay
Trai thời loạn vẫn trắng tay cơ đồ!
Lênh đênh Tề Ngụy
Ra Sở vào Ngô
Nào mây Vu Giáp trăng Tần Lĩnh
Nào gió Tam Giang sóng Ngũ Hồ!
Có nghe chăng Kinh Kha:
Sông núi mười phương chế riễu?
Có nghe chăng Kinh Kha:
Bẩy nước anh hùng đàm tiếu?
Nửa đời, ngươi bôn ba
Nửa kiếp, ngươi không nhà
Tay trắng hoàn tay trắng
Kinh Kha *hề* Kinh Kha!
Lại thấy chăng, Hàm Dương sôi lửa máu
Trăm nghìn cay đắng nỗi lương dân?
Bao thảm khốc dưới bàn tay dâm hậu
Và đứa con hoang của nước Tần!

Doanh Chính tàn bạo
Lòng tham mưu sâu ;
Thôi rồi vương đạo
Còn chi nữa đâu !
Họa diệt vong đè sáu ngả chư hầu...
Đủ nanh vuốt, ngày nay Tần bạo chúa
Sắp hưng binh dầy xéo đất Yên bang ;
Chiều hôm qua lời nói của Điền Quang
Thực đã khiến lưỡi gươm này phẫn nộ.

TÚC VỆ *(ra)*

Dạ bẩm tướng quân
Nắng chiều đã tắt.
Núi xa xanh mờ ảo bóng trăng xuân
Gió nhẹ chuyển bức màn sương tím ngắt...
Giờ Dậu đã lưng chừng
Dám xin người xuống lệnh.
Bày ca vũ tưng bừng
Đương ngoài hiên đợi mệnh.

KINH KHA

Đã giờ Dậu ! *(đứng dạy ra cửa sổ)*
Hử, trăng nằm sóng soải
Biếc vườn tơ, phơi phới mặt hồ gương.

Trải bao năm ta dãi gió dầu sương
Nay mới được tâm hồn thư thái chút.
Quân đâu !

TÚC VỆ

Dạ !

KINH KHA

Kíp mang đây nghiên bút.
Mài mực nghe ! ta vịnh mấy vần chơi...
(Túc Vệ mang nghiên bút ra ; Kinh Kha viết rồi ngâm)
Dưới nguyệt mài gươm chốc nửa đời
Nghìn thu sự nghiệp hỏi đâu nơi !
Khi say bốn bể thu vào chén
Lúc tỉnh mười phương vẫn rối bời . . . .
Thiên hạ tung hoành ai đế bá ?
Nào ai tâm sự có đầy vơi ?
Giơ tay cười ngất ; phen này nhỉ,
Đem chữ Tài tranh với chữ Thời !
(đi ra cửa sổ)
Ồ, xuống bút một bài thơ đắc ý
Chẳng hoài nhung uổng lụa nguyệt đêm xuân
Hồn Thiên Thai phảng phất tưởng đâu gần.
Hồn Thiên Thai . . . .

TÚC VỆ

Dạ, dám bẩm tướng quân
Bảy ca nhạc đã từ lâu đợi mệnh

KINH KHA

Ngươi kíp ra truyền lệnh
Cho bọn chúng tuân ngay
Phổ lời ca điệu nhạc tám câu này,
Tơ với trúc phải sao cho hùng tráng.
(Túc Vệ vào. Kinh Kha nói một mình :)
Một vũ khúc tưng bừng trong ánh sáng
Của trăng xuân... Ta hãy lắng nghe nào!
Phải chăng kia mây nước cũng xôn xao?

TÚC VỆ *(ra)*

Bẩm tướng quân...

KINH KHA

Lại điều chi vậy hử?

TÚC VỆ

Dạ, dám bẩm, có xe loan Thái Tử
Người đã tới!

THÁI TỬ ĐAN *(ra)*

Gửi chào Kinh tướng quân!

KINH KHA

Kha này nghênh giá chậm, lỗi muôn phần
Ngửa trông lượng hải hà khoan thứ.

THÁI TỬ ĐAN

Đâu dám thế, kẻ Đan này đức nhỏ
Ngôi đông cung hổ thẹn đã nhiều!
Huống nước nhà nay dưới gót lũ thiên kiêu
Bị uy hiếp, đương sớm chiều run sợ.
May mắn sao, ý hoàng thiên còn tựa
Cho Đan này được tri ngộ Kinh Khanh.
Cả một sơn hà nép dưới oai danh
Của hiệp sĩ, sao người khiêm nhượng quá!

KINH KHA

Chút tài mọn xứng đâu lời điện hạ!
Kinh Kha tôi càng hổ thẹn riêng mình.
Đã không hay khiển tướng điều binh,

Lại chẳng biết mưu bày kế đặt ;
Chỉ mang nặng một tấm lòng u uất,
Ba mươi năm đây đó kiếp bèo trôi.
Làm trai đứng ở trong trời đất,
Chưa có danh chi với đất trời !

THÁI TỬ ĐAN

Lớn lao thay chí khí kẻ làm trai !
Câu nói ấy đáng ghi vào lịch sử.
Và mai mốt vàng son ngời nét chữ
Đất trời kia hẳn được vẻ vang lây !

KINH KHA

Tâu điện hạ, xá chi lời nói đó,
Chí làm trai phải ở lưỡi gươm đây !

THÁI TỬ ĐAN

Doanh Tần bạo ngược, tội ác đã đầy !
Dám mong tráng sĩ phen này vì Yên.

KINH KHA

Kinh Kha tôi sức mọn tài hèn
Được điện hạ có lòng tri ngộ

Tính mệnh lẽ đâu còn tiếc nữa!
Một sang Tần...

THÁI TỬ ĐAN *(cướp lời)*

...Xin tráng sĩ vì Yên!

KINH KHA

Một sang Tần ngang dọc lưỡi gươm thiêng
Quyết lưu lại hào quang ngàn vạn thuở.

THÁI TỬ ĐAN

Công ơn ấy với Đan này chẳng nhỏ,
Và lớn lao thay lòng kẻ sang Tần!

TÚC VỆ *(ra)*

Dạ muôn tâu và kính bẩm tướng quân
Bày ca nhạc đã hoàn thành khúc điệu.

KINH KHA

Được, cho lui!

THÁI TỬ ĐAN

Hát hay và múa khéo
Cũng làm vui khoảnh khắc dạ anh hùng.

Bây giờ đây trăng sáng cảnh mung lung
Giọng oanh yến hẳn muôn phần thánh thót!
Tướng quân hãy cùng Đan dạo gót
Tới hoa viên ngồi thưởng khúc ca say.

KINH KHA

Tiểu thần xin lĩnh chỉ

THÁI TỬ ĐAN *(lớn tiếng truyền lệnh)*

Lũ quân bay!
Mau dẫn lối và kíp bày dạ yến

(Kinh Kha và Thái tử Đan sánh bước cùng vào ; một lúc sau, vị lão thần Điền Quang bước ra)

TÚC VỆ

Dạ, dám bẩm lão quan, người đã đến!

ĐIỀN QUANG

Tướng quân đâu, mà vắng vẻ thư phòng?

TÚC VỆ

Cúi bẩm lão quan, vừa mới đây xong,
Nhân sắc nguyệt mung lung vườn Thái Dược,

Chúa công đã cùng tướng quân sánh bước
Ra tây đình nghe nữ nhạc đàn ca
(Khúc ca vọng lên)

ĐIỀN QUANG *(lắng nghe)*

Ờ, cuối xuân mà ấm khúc Dương Hòa
Lão nghe cũng tấm lòng trai rộn rã.
(Nghe đến câu thơ phổ thành khúc điệu, chợt giật mình)
Hừ, thiên hạ tung hoành ai đế bá !
Nào ai tâm sự có đầy vơi !

TÚC VỆ

Dạ, dám bẩm lão quan, khúc nhạc vừa rồi
Đã do lệnh tướng quân đây truyền xuống.
Phải múa hát cho lâm ly hùng tráng
Theo lời thơ người mới cảm đề xong.

ĐIỀN QUANG

Thảo nào nghe lòng thấy xốn xang lòng.
(để ý đến tờ hoa tiên trên bàn, cầm lên xem)
À, đây bài ngẫu chiếm
Của hiệp sĩ Kinh Kha.

Tâm sự Kẻ sang Tần

Nào xem người múa kiếm
Lời thơ có gấm hoa!
(ngâm)
Dưới nguyệt mài gươm chốc nửa đời
Nghìn thu sự nghiệp hỏi đâu nơi
Khi say bốn bể thu vào chén
Lúc tỉnh mười phương vẫn rối bời
(chau mày, ném tờ hoa tiên xuống kỷ, nói một mình :)
Vậy ra thế đó, trời ơi!
Hỏi đâu sự nghiệp, nửa đời mài gươm!
Lời thơ hoa gấm lạ thường
Nhưng tâm sự cớ sao mà uất ức?
Người kiếm khách đối dâu cồn bể vực
Cớ làm sao lây thói kẻ thi nhân?
Ừ, cớ sao lòng đã định sang Tần
Còn nghi hoặc chữ tài, do dự mãi?
Không thể được, giang sơn này một giải
Phút giờ đây còn mất ở Kinh Kha!
Kẻ sang Tần phải vững chí xông pha;
Nếu chưa quyết, hỏi sao thành đại sự?...
Phải đập cho tan niềm lưỡng lự
Của người đi, ngay tự bây giờ!
Tính sao đây, trời hỡi khắt khe chưa!
(Điền Quang còn đang băn khoăn thì Kinh Kha bước ra)

KINH KHA

Xin cúi chào quốc lão
Người thứ cho tội lớn Kha này.
Canh khuya dời gót ngọc tới đây,
Hẳn người có điều chi dạy bảo.
Người an tọa, và xin người chỉ giáo.
— Chư quân đâu, kíp tiến hương trà ! —
Có điều chi, người cứ dạy cho Kha.

ĐIỀN QUANG

Gửi tướng quân, lão phu nào dám thế !
Oai danh ấy vang lừng trong bốn bể
Sắp vì Yên cứu vớt cảnh lầm than,
Sắp vì Yên hỏi tội đứa hung tàn
Trên xương máu toan lòng xây nghiệp đế.

KINH KHA

Tài Kha chi đáng kể
Lão quan người quá khen.

ĐIỀN QUANG

Cánh tay kia mai mốt sắp vì Yên
Chém cường tặc, moi gan Tần bạo chúa ;
Cả Hàm Dương sắp trời long đất lở
Dưới gót chân kiêu dũng kẻ sang Tần.
Chiều nay đây, mang ý của muôn dân,
Lão phu tới quỳ dâng lời cảm tạ

KINH KHA *(đỡ Điền Quang vừa quỳ xuống)*

Chết nỗi, Điền lão quan...

ĐIỀN QUANG *(cướp lời)*

Giờ đại họa
Phút tiêu vong đã điểm bốn trời Yên.
Lão phu đây tuổi tác cánh tay hèn,
Ơn quân phụ chẳng báo đền muôn một,
Nghĩ tủi thẹn với cân đai bào hốt,
Dương mắt trông đàn trẻ nít tung hoành...
Ôi! xưa kia từng cướp ải đoạt thành,
Thân bách chiến đã ra vào sinh tử!
Gươm tuốt ngược xông pha rừng đạn lửa

Giáo cầm ngang vùng vẫy bến phong lôi
Ngựa dẫm đâu là beo sói im hơi
Thuyền trỏ đấy ắt kình nghê lặng thở.
Ngoài sáu cõi lân bang đều nể sợ
Trong bốn phương đạo tặc phải ghê hồn.
Trải ba triều giúp chúa định giang sơn
Giữ bờ cõi vì dân mưu hạnh phúc.
Có ngờ đâu tuổi trời nay tám chục
Mang trên vai là mang nhục trên đầu ;
Ôi thời xưa oanh liệt mất về đâu !
Mới hay những kẻ thân làm tướng,
Đừng để nhân gian thấy bạc đầu....

KINH KHA

Nghe lão quan người than thở giờ lâu
Thực đã khiến Kinh Kha này hổ thẹn.
Nửa kiếp lênh đênh hồ biển
Nào đâu sự nghiệp thiên thu ?
Mà thời gian có nghỉ cánh bao giờ !

ĐIỀN QUANG

Lão phu sống từ nay đã vô ích
Chỉ thêm một trò cười cho nước địch ;

Thanh gươm cùn, tay yếu, hỏi dùng chi ?
Âu là dưới gót kẻ ra đi,
Lão đem chút hơi tàn trao gửi...
Tần bạo chúa lòng tham như hổ đói
Cậy hùng binh toan nuốt sống Yên bang.
May được tướng quân động chí ngang tàng
Một mũi kiếm trỏ Hàm Dương hỏi tội ;
Hào khí ấy cùng trăng sao chói lọi,
Bước bước đi, sông tiễn, núi nghiêng đầu.
Lão phu đây, kỳ vọng bấy nhiêu lâu,
Nguyền một thác đưa chân người kiếm khách.
Hồn thiêng sẽ theo người qua bến Dịch,
Bên tai người nhắc nhở: chí nam nhi
Với đất trời kia phải có danh gì!...
(Nói dứt lời, rút gươm tự sát)

KINH KHA

Trời! Điền quốc lão!
Người quyên sinh để thúc giục Kha này ;
Hùng tâm, nghĩa cử, đáng khen thay!
Ta ngại ngùng chi nữa
Mà chưa quyết sang Tần ?
Những đường gươm sắc sảo, cánh tay thần,

Ta khổ luyện đã bao nhiêu năm tháng.
Cơ hội tới, phải dùng cho xứng đáng;
Nghiệp thiên thu xây đắp một phen này...
Cánh thời gian chẳng ngừng bay
Mà ôi thôi! tóc đã đầy tuyết sương!
Còn đắn đo chi? quyết phải lên đường
Cho tỏ mặt nam nhi ngàn vạn thuở!
Vang danh kiếm sĩ từ bao độ
Chẳng lẽ mài gươm đến bạc đầu!
Điền lão quan! Người hiểu rõ cho nhau:
Chiều nay, chí sang Tần, Kha đã quyết.

MÀN

hết hồi thứ nhất

HỒI THỨ HAI

Vẫn cảnh trong phủ đệ ; thời gian chuyển dịch tới đêm sau. Kinh Kha ngồi một mình. Tiếng ngâm thơ vọng từ xa của Cao Tiệm Ly nhịp với tiếng gõ trúc

TIẾNG NGÂM

Hoa mai nở tuyết đầu khe núi
Lản sóng kỳ hương nhập ảnh trăng
Ca giữa lời mây *hề* đàn trong tiếng khói
Hồn cũ trời Nghiêu *hề* ai có nghe chăng?
Ta nghe vạt áo cô Hằng
Nổi lên trận gió chim bằng ngày xưa
Nhạc tan thành một bài thơ
Dòng Ngân quạ réo đôi bờ lưu ly.
Từ phen Trái Đất ra đi
Lệ chia phôi đã xanh rì trùng dương...
Chiều nay *hề* lòng khe nở nguyệt
Đầu khe *hề* rừng tuyết đưa hương
Tám suối âm thanh *hề* dồn trong nhịp trúc
Ta gõ mà chơi *hề* vang giấc hoàng lương.
Nhắn chơi về cuộc tang thương
Bóng hoa mai rợp con đường trầm luân.
Đời hiểu gì chăng *hề* chữ Đạo ?

Ta có hay không *hề* cái Thân ?
Nước trôi sáu ngả vào Tần
Chẳng qua một phút mây vần sườn non...

KINH KHA *(nói một mình)*

Canh tả vang điệu trúc,
Người tri kỷ đến rồi.
(Truyền lệnh cho Túc Vệ :)
Chư quân đâu, ta miễn cho túc trực.

TÚC VỆ

Dạ xin tuân thượng lệnh

KINH KHA

Được, cho lui !

(Túc Vệ vào. Kinh Kha một mình ngâm :)
Trăng liềm một mảnh lâng lâng bạc
Nghiêng xuống cành dương lá lá rơi
Nhịp theo tiếng trúc cao vời
Đất quay ngược hướng mơ trời Thuấn Nghiêu

TIẾNG NGÂM
(Của Cao Tiệm Ly họa theo, mỗi lúc một gần)
Vạt áo Thiên Thai *hề* lênh đênh màu sắc
Đội cánh chim bằng *hề* mây gió phiêu diêu

Bến Hoa từ đấy cô liêu
Cắm thuyền thơ, ngủ Suối Điều, mình ai...
(Cao Tiệm Ly nhẩy vèo qua cửa sổ đến trước mặt Kinh Kha)

KINH KHA

Cao hiền huynh! em đón đợi lâu rồi

CAO TIỆM LY

Nghe hiền đệ chí vì Yên đã quyết
Thanh gươm báu sắp vào nơi hổ huyệt,
Nên ta vì đại nghĩa phải dời chân
Kịp tới đây bàn giúp việc sang Tần

KINH KHA

Đa tạ hiền huynh vì nhau khó nhọc,
Chẳng tiếc công từ rừng núi biên cương
Đến dạy bảo cho Kha lời vàng ngọc
Trước giờ Kha mang sứ mệnh lên đường

CAO TIỆM LY

Vậy ra hiền đệ
Lòng quyết hy sinh?

KINH KHA

Một chuyến đi, vẹn toàn hai lẽ:
Vì Yên mà cũng lại vì mình.

CAO TIỆM LY

Ta biết rồi, nhưng...

KINH KHA *(cướp lời)*

Nửa kiếp phiêu linh
Há nỡ để gươm thần hoen rỉ mãi!
Tuổi cường tráng qua rồi không trở lại...

CAO TIỆM LY

Khá khen cho hiền đệ chí hơn đời!
Một cánh tay toan lấp bể vá trời
Đem tính mạng xây nền cho sự nghiệp.
Bụi đỏ tên ghi, sử xanh việc chép:
Ngàn thu sau... ồ!... kiếm sĩ Kinh Kha
Tiếng thơm cùng non nước mãi không già!...
Nhưng khoan chút, hãy dừng tay dệt mộng;
Trước khi chết, nghe ta bàn lẽ sống:
Chữ Thời Cơ là chữ thế nào, em?

KINH KHA *(ngạc nhiên)*

Cao hiền huynh ! chẳng lẽ . . .

CAO TIỆM LY *(ngắt lời)*

Thử ra xem
Bảy tinh tú ! . . . Ngẳng đầu lên chút nữa !
Mây thành dựng màu tro viền sắc lửa
Nạn máu sông xương núi tránh làm sao ?
Kia, phía Tây chói lọi một vì sao
Mà tám ngả chầu về dâng ánh sáng...

KINH KHA *(nhìn theo ngón tay bạn)*

Vâng, nẻo đó thực muôn phần sán lạn
Khác nào như một biển ngọc mênh mông
Chứa hào quang gồm nuốt mọi ngành sông.

CAO TIỆM LY *(kéo bạn trở về chỗ cùng ngồi)*

Kinh hiền đệ, em thấy rồi đó chứ ?
Phía Tây ấy hiện Doanh Tần đang ngự.
Đất Hàm Dương vượng khí tự sơ khai
Phút giờ đây chung đúc mọi anh tài
Diệt sáu nước để thu về một mối...

KINH KHA

Diệt sáu nước?... Có lẽ đâu, trời hỡi !

CAO TIỆM LY

Chính lẽ trời tan hợp lạ gì đâu !
Ba mươi năm một cuộc bể thành dâu
Phân cương mãi ắt có ngày thống nhất.
Từ thượng cổ, sóng hưng suy còn mất
Cứ từng cơn tiến thoái, nhịp nhàng thay !
Ngẫm mà xem thế sự bấy lâu nay :
Kể từ độ nhà Chu dần bạc nhược
Không chấn áp nổi chư hầu tiểu quốc
Dời kinh đô về đóng ở phương Đông,
Lần lượt nhau xưng bá với xưng hùng
Tề Tấn Sở nêu cao gương cát cứ.
Chẳng ai biết tới uy quyền thiên tử
Miếng mồi ngon mặc sức kẻ tranh giành.
Gió sa trường nồng khét máu hôi tanh
Lớn nuốt nhỏ, mạnh thì uy hiếp yếu.
Còn sót lại Sở Tề Hàn Ngụy Triệu
Và Yên đây, và sau hết Tần kia.
Bẩy nước cùng xâu xé miếng mồi chia

Nhưng thế tất chẳng sao cùng đứng vững;
Nay đế nghiệp đã tới kỳ xây dựng...
— Ô kia, sao hiền đệ mãi phân vân?

KINH KHA

Trời ơi chua chát muôn phần!
Lẽ đâu thiên hạ về Tần hay sao?

CAO TIỆM LY

Sáu nước rồi tiêu diệt
Thiên hạ sẽ về Tần.
Trái thời cơ, dấn thân vào chỗ chết,
Thực đáng thương và đáng tiếc bao nhiêu!

KINH KHA

Nghe hiền huynh bấy nhiêu điều
Thực đã mệnh trời sáng tỏ;
Nhưng chẳng lẽ gươm thiêng nằm mãi vỏ
Không vì Yên...

CAO TIỆM LY

...Và quyết chẳng sang Tần!

KINH KHA

Nhưng Tần vương bạo ngược, khắp xa gần
Đều căm tức...

CAO TIỆM LY

Ấy chính vì lẽ đó
Người hiểu biết phải coi đời là bỏ
Không màng chi sự nghiệp với công danh...
Giúp Tần ư ? bạo ngược giúp sao đành !
Mà chống lại ? ôi dạ tràng se cát...
Việc phải lỡ, chí kia không thể đạt !
Vì ngôi trời đã định ở Hàm Dương.

KINH KHA

Vậy thì ta...

CAO TIỆM LY

...Chỉ có một con đường
Cho kẻ sĩ thức thời cơ tự trọng.
Ấy là chẳng đoái hoài danh vọng ;
Trần ai đừng nhiễm mảy may nào...
Ta về ta ẩn non cao
Giang sơn riêng Suối Hoa Đào thênh thênh

KINH KHA

Nhưng còn Kha, theo sao được hiền huynh;
Đã chót hứa với Yên triều Thái Tử...

CAO TIỆM LY

Tùy ngươi đó, nếu ngươi còn lưỡng lự
Thì mặc ta lên núi một mình ta.

KINH KHA

Việc sang Tần đành lẽ bỏ... Nhưng mà
Nghĩa khứ tựu phải sao cho rành mạch.
Vả triều Yên đãi Kha này thượng khách
Lẽ nào Kha lòng nỡ quá vô tình
Lúc ra đi không từ biệt phân minh!
Vậy xin hẹn ba ngày. Sau hẹn đó
Hiền huynh tới, em xin làm hiệu lửa
Rồi chúng ta cùng sánh bước về non.

CAO TIỆM LY

Ta sẽ ca vang nhịp trúc khua ròn
Nghe nhạc nổi ngươi làm ngay hiệu lửa

Nếu ngọn sáp bừng tươi trong khuôn cửa
Ấy là ngươi tình nghĩa dứt cùng Yên
Ta sẽ vào...Thôi! vầng nhật sắp lên ;
Gà gáy đã ba lần... Ngươi phải nhớ:
Nghe tiếng trúc phải làm ngay hiệu lửa
Nhược bằng không ta cứ thẳng đường đi!
(Cao Tiệm Ly vào khuất sân khấu)

KINH KHA *(dặn với theo)*

Chào hiền huynh, xin chớ ngại điều chi!
(một mình) Hai lẽ đi cùng ở
Lòng ta thực hoang mang
Trái thiên mệnh liều đi thì việc lỡ
Mà không đi cơ hội bỏ sao đang!
Ôi thôi nửa kiếp ngang tàng!
Đánh ư, giải giáp quy hàng thời cơ?
Thua trời xanh một nước cờ
Mài gươm rồi để bạc phơ mái đầu
Ta về ta ẩn rừng sâu
Bạn cùng hoa cỏ ngâm câu thoát trần...
— Hàm Dương đế nghiệp khởi
Lục quốc hỗn vu Tần.
Lẽ mầu nhiệm thực đó ư trời hỡi!

Liều ra đi là uổng sức hoài thân ?
Đành ư, một lưỡi gươm thần
Vùi sâu hon động phai dần hào quang !
(gục xuống thiếp đi... Thái Tử Đan ra giữa lúc Kinh Kha nói mê sảng :)
Trời đất ơi, trọn kiếp hận còn mang !

THÁI TỬ ĐAN

Gửi chào Kinh hiệp sĩ
Quả nhân tới vấn an.
Chẳng hay có điều chi không đẹp ý
Mà tướng quân vắn thở dài than ?

KINH KHA *(giấc mê đã tỉnh hẳn)*

Tâu điện hạ, vừa đây trong giấc mộng
Tiểu thần mơ giữa bể trời cao rộng
Đương gót chân vùn vụt tiến về Tây
Vung lưỡi gươm toan xé nát bầu mây,
Chợt đâu đó ầm vang cơn sấm sét
Lửa rừng rực bốn phương tràn sắc huyết
Vây lấy mình, sông núi ở chung quanh
Bị lửa thiêu chớp mắt đã tan tành,
Thần hoảng sợ đột nhiên vùng tỉnh thức.

THÁI TỬ ĐAN

Mộng ảo có chi mà uất ức
Hẳn tướng quân mỏi mệt tinh thần !
Lỗi đó ở quả nhân
Dám xin người lượng thứ.
Túc vệ ! kịp truyền vũ nữ
Tới đây, thị yến giải sầu

TÚC VỆ

Dạ muôn tâu .
Xin lĩnh chỉ

KINH KHA

Khiến điện hạ nhọc lòng giới ý
Kinh Kha này đắc tội xiết bao !
Ơn trên nhường đất thẳm trời cao
Mạt tướng biết lấy chi đền đáp.
Từ lúc được Yên triều dung nạp
Đông cung thực đã quá ân cần
Cho Kha này bối rối phân vân.
Chỉ sợ tài hèn sức mọn
Chẳng xứng đem dùng việc lớn

THÁI TỬ ĐAN

Thôi hôm nay tạm gác việc sang Tần
Không bận chi ! hãy cùng với quả nhân
Cùng nâng chén giải sầu giây lát đã

(Hai người cùng tới cửa sổ lớn, nhìn vào phía sân rộng bên trong, nơi biểu diễn ca vũ)

Kìa điệu múa phong lưu huyền ảo lạ !
Hoa vườn xuân nghiêng ngả cũng say theo...
Sương lam tan để lộ áng mây điều
Vạt áo tía lung linh màu buổi sáng.
Nào tráng sĩ, hãy dời chân ngoạn thưởng.

(thấy Kinh Kha mê mải theo khúc múa)

Lạ lùng thay, tráng sĩ bỗng triền miên,
Cặp mắt như thờ thẫn đắm mê nhìn...

KINH KHA

Ồ, đôi cánh tuôn mưa và nổi gió
Nõn nà nhung phơi phới tuyết sương bay !
Mượt như tơ và nhẹ tựa làn mây
Ngọc ẩn hiện tới lui, ngà thấp thoáng.
Mười búp quỳnh hoa bừng chuyển dáng
Hai dòng cẩm thạch uốn sườn non.
Ngón tay ai nhỏ vút cánh tay tròn

Cõi hạ giới ngờ đâu mình thấy được!
Những mơ ở chiêm bao nào thuở trước
Khi tuổi xuân còn chưa quá hai mươi,
Vậy mà nay...

THÁI TỬ ĐAN

Kinh hiệp sĩ quá lời!
Chẳng qua đó một người trong nhạc bộ.
Nếu quả thật Kinh Khanh lòng hạ cố
Thì xin dâng để chầu chực sớm khuya

KINH KHA

Hạ thần trong một phút cuồng si
Buông lời nói nhảm tai thánh thể
Đáng tội mấy mươi, thẹn thùng xiết kể.
Mong Đông Cung người khoan thứ một vài.
Hiểu cho Kha: Từ đeo kiếm trên vai
Chỉ mơ ước nghìn thu xây nghiệp lớn.
Chẳng hề để tâm hồn vẩn gợn
Bâng khuâng vì ân ái tình duyên.
Ba mươi năm Ngô Sở dạo con thuyền
Vó ngựa ruổi Tây Tần qua Bắc Ngụy.

Gió sớm chợ Hàn, sương khuya bến Vệ
Thép Long Tuyền mài đã nát tơ trăng.
Vẫn giận chưa cất được cánh chim bằng
Chín vạn dặm thời cơ không nổi gió.
Lẽ nào ư, Đông Cung người xét rõ,
Kinh Kha này mê sắc đẹp giai nhân!
Huống hồ đương bối rối việc sang Tần!
Câu nói lỡ vừa đây, xin điện hạ
Hiểu cho rằng Kinh Kha tôi chỉ đã
Yêu cánh tay băng tuyết ngọc ngà ai
Khác gì yêu pho tượng đẹp mà thôi...

THÁI TỬ ĐAN

Cô gia đã hiểu rồi, Kinh hiệp sĩ!
Đôi mắt ấy thật muôn vàn tế nhị,
Yêu là yêu cái Đẹp phải hay chăng?
Đẹp nhường kia, pho tượng đẹp sao bằng!
— Túc vệ đâu, kíp ra truyền mật chỉ
Thi hành ngay *(ngồi thảo lệnh cho túc vệ cầm vào rồi nói tiếp với Kinh Kha)*
Đó là nàng Ngọc Tỷ
Người đứng đầu nhạc bộ của cô gia.

KINH KHA

Tên gọi kia thực xứng với tay ngả!
Nàng Ngọc Tỷ, người đứng đầu nhạc bộ...

TÚC VỆ *(ra)*

Dạ, muôn tâu! quan đại thần Thái Phó
Đương chờ xin diện kiến đức Đông Cung

THÁI TỬ ĐAN

Truyền cho y cứ thẳng tới triều trung
Chờ sẵn nhé! ta tiến triều ngay đó...
— Hiệp sĩ gắng chờ đây, và lát nữa
Thu nhận cho lễ mọn của Đan này
Dâng Kinh Khanh tửu hứng giúp phần say

(Thái Tử Đan cùng Túc Vệ vào. Kinh Kha ngồi một mình đọc sách. Im lặng một lúc)

KINH KHA

Chà! tâm trí bỗng tơi bời rối loạn,
Nghe đâu đây như quỷ oán ma hờn.

Trên đầu ta như một dẫy trường sơn
Đè chĩu nặng, không sao còn gượng được!
Chân rời rã cơ hồ không thể bước,
Hai vai trùng, tê điếng khắp xương da...
Trời đất ơi! lòng cũng rộn phong ba
Năm cửa ải giác quan bùng lửa cháy!

(Linh hồn Ngọc Tý hiện lên)

Gì kia nữa? ai muốn điều chi vậy?
Ai vào kia? ai đó? lạ lùng chưa?
Nói mau lên, ta rút kiếm bây giờ!

NGỌC TÝ

Gửi hiệp khách, tỳ nhi xin bái kiến

KINH KHA

À ra ngươi là ca nữ vừa rồi!

NGỌC TÝ

Một oan hồn ca nữ, tướng quân ôi!

KINH KHA

Một oan hồn! ta mệ rồi! chẳng lẽ!

NGỌC TÝ

Tướng quân vẫn ngồi đây trong phủ đệ.
Và tỳ nhi ca nữ một hồn oan,
Vì tướng quân, vừa lánh cõi trần gian...

KINH KHA

Nàng đã chết vì ta ?

NGỌC TÝ *(hát giọng thầm)*

Xuân mới nở
Trong màu hoa, và hót ở lời chim.
Hỡi ơi sắc úa hương chìm,
Tạnh cơn mưa, có ai tìm ngày xuân ?
Ai rằng ảo mộng chân thân ?
Nghìn thu ngà đúc một lần tuyết tiêu...
Thương cho ngọc dắt vàng đeo
Ánh trăng suông để buồn theo xuyến vòng.
Tiếc cho quỳnh nở mười bông
Giữa đêm kỳ thú men bồng bềnh tan
Vườn xưa nhịp điệu chưa tàn
Cánh xiêm mở chếch cung đàn khép lơi
Vầng trăng sụp đổ lưng trời

Vì nhau, thôi đã rụng rời cánh tay!
Xót thay mà ngậm ngùi thay
Nào ai hay, một mình hay nỗi mình...
Trời đất vô tình
Mây gió vô tình
Gẫy trâm rồi, đã rơi bình
Sầu lên chưa tắt màu dư lệ
Sầu có hồn chăng, lệ có hình?

(Bóng ma chợt tan biến theo tiếng hát chìm dần)

KINH KHA *(nói một mình)*

Hừ, lạ chưa! Từ thế giới u minh...
Một ca nữ ta chưa từng gặp mặt
Chết vì ta... Có lẽ đâu, trời đất!

NỘI GIÁM *(ra)*

Bẩm tướng quân, thừa lệnh chúa công truyền
Tiểu nô mang tặng phẩm kính dâng lên

KINH KHA

Được, cho lui!

NỘI GIÁM *(trao chiếc hộp cho Túc vệ)*

Dạ, chúa công lại nhắn
« Tráng sĩ muốn điều chi xin cứ dặn.
Vì Yên bang, người đã sắp ra tay,
Thì dẫu cho tính mệnh của Đan này
Người muốn lấy, cũng xin dâng nộp đó. »

KINH KHA

Thôi được! hãy cho về.
(Nội giám vào, Kinh Kha một mình) Yên thái tử
Trọng đãi ta vào bậc đại ân nhân,
Biết làm sao gỡ nổi việc sang Tần!
Ca vũ đê mê, linh đình yến ẩm
Suốt ngày đêm, nay còn trao tặng phẩm
Giúp cho mình tửu hứng được cao bay...
Nào thử xem tặng phẩm gì đây!
(mở nắp hộp) Trời hỡi, đôi cánh tay nào đó,
Mà băng tuyết ngọc ngà hoen máu đỏ?
Thôi rồi, ta đã giết nàng đây;
Một ca nhi vô tội, não nùng thay!
... Yên Thái Tử đãi mình tri kỷ thực,
Muốn vật chi lập tức cũng dâng ngay!
Yêu đôi tay thì chặt hẳn đôi tay

Không dám tiếc... Vậy mà...
(Im lặng một phút) Không thể được!
Dù chẳng thuận thời cơ, dù có ngược
Mệnh trời kia, ta cũng phải ra đi.
Một là cho phỉ chí kẻ nam nhi
Và hai nữa báo đền ơn tri ngộ
(ngâm dài) Xưa nay kẻ sĩ liều sinh tử
Đền đáp ơn sâu kẻ biết mình
(Trông về nẻo xa ngậm ngùi)
Hiểu cho Kha, hỡi hỡi Cao hiền huynh!
Dẫu sao, việc sang Tần đành phải quyết.

MÀN

hết hồi thứ hai

HỒI THỨ BA

Vẫn cảnh trong phủ đệ. Buổi chiều. Thời gian đã chuyển tới hai ngày sau. Thái Tử Đan ngồi đàm đạo với Kinh Kha.

THÁI TỬ ĐAN

Xin tráng sĩ vì Yên.

KINH KHA

Lời điện hạ
Kẻ mạt tướng vẫn đinh ninh trong dạ
Sẽ tùy cơ mà tiến thoái kinh quyền

THÁI TỬ ĐAN

Một sang Tần, xin tráng sĩ vì Yên...
Nay kế hoạch đã bày xong, người đi đã quyết,
Thì ngựa ruổi ắt thành công, Tần vương phải chết
Và chết theo cả chính sách tham tàn,
Yên quốc từ đây bền vững giang san.
Nhưng khanh ạ, việc không nên trì hoãn nữa.
Ta phải làm ngay, cứu dân như cứu lửa...

KINH KHA

Kinh Khả tôi chỉ đợi lên đường

THÁI TỬ ĐAN

Vả lại, chốn biên cương
Suốt ngày đêm cáo cấp.
Vì kẻ kia tướng dũng binh cường
Định tràn lấn, thực là nguy ngập !
Từ bến Dịch, biểu dâng về tới tấp ;
Có kỳ mưu, ta phải gấp thi hành.
Thôi, quả nhân xin tạm biệt cùng khanh
Việc lớn mong rằng lưu ý

KINH KHA

Mạt tướng xin tuân thánh chỉ...
(Thái Tử Đan vào, Kinh Kha một mình)
Thế là ta đành phải quyết sang Tần !
Lẽ đâu còn do dẫn phân vân.
Hừ, đâu lẽ phụ người tri kỷ !...
(Đến chỗ bàn để chiếc hộp)
Ồ, đây nữa cánh tay nàng Ngọc Tỷ
Vẫn còn nguyên khối ngọc với khuôn ngà

Thịt chẳng khô mà chẳng héo làn da
Ánh nhung mướt vẻ tươi xinh mềm mại.
Còn nguyên đỏ, màu hồng chưa biến cải
Đây mùa xuân, không chút bụi trần vương
Một mùa xuân vĩnh viễn sắc cùng hương
Giữa băng tuyết mở một trời trinh bạch.
Khối thịt ấm đê mê hồn cẩm thạch
Làn da mềm ngây ngất ý phù dung.
(Ngâm :) Cánh tay ai đẹp vô cùng
Vì ai hương sắc não nùng thời gian !...
Ta nghe còn thấp thoáng mảnh hồn oan
Người ca nữ... đâu đây lời rỏ huyết !
— Vậy mà sao chí sạng Tần chưa quyết ?
Trời đất ơi, lòng ta vẫn tơ vò !
(lắng tai nghe) Lại đã vang lừng tiếng trúc rồi ư ?
— Mà chính phải, Cao hiền huynh đã đến.
Hẹn ba ngày, hôm nay là đúng hẹn.
Nhịp trúc khua, chính phải bạn ta rồi !
(Tiếng hát của Cao Tiệm Ly họa theo nhịp trúc đánh)

TIẾNG HÁT *(vẳng từ xa)*

Sao ngả lác đác vài ngôi
Phải chăng thiên địa bồi hồi giọt châu
Mặt trời đi mất về đâu

Mây bay nhòa tím trên đầu núi xanh
Ruồi xe chị Nguyệt du hành
Báo tin chàng Gió đa tình đưa hương
Rừng xuân đậm khói mờ sương
Cánh hoa mở khép con đường chiêm bao

KINH KHA *(một mình)*

Ôi lời hát thanh tao!
Chính bạn ta rồi đó.
Ta hẹn chiều nay làm hiệu lửa
Nếu lòng ta quyết bỏ việc sang Tần
Đoạn tuyệt cùng Yên, rũ áo dời chân
Không một chút tơ vương gì cuộc thế.
Bạn ta sẽ vào đây và ta sẽ
Theo đi, trở lại rừng xanh
Cùng nhau ẩn tích mai danh.

TIẾNG HÁT *(láy lại theo nhịp trúc)*

Ruồi xe chị Nguyệt du hành
Bảo tin chàng Gió đa tình đưa hương

KINH KHA *(một mình)*

Ồ, tại sao ta cứ phải lên đường
Để đi ngược với thời cơ như vậy?

Cao hiền hữu lời lời châu ngọc ấy
Tại sao ta chẳng chịu dốc lòng nghe?
Trái mệnh trời, ta nếu quyết ra đi
Ắt việc lỡ mà thôi, vô ích quá!
Việc chẳng thành, nói chi đền đáp nữa
Ơn sâu và nghĩa nặng những ai ai!
Và nói chi sự nghiệp để muôn đời...
Túc vệ đâu!

TÚC VỆ *(ra)*

Dạ, tiểu nô đợi mệnh

KINH KHA

Đốt thêm nến để gian phòng đỡ lạnh!
Đặt lên bàn cho sáng tỏ.

TÚC VỆ

Xin vâng

KINH KHA *(vẫy tay ra lệnh cho Túc Vệ vào)*

Thôi, để ta tự đốt.

(Kinh Kha đứng lên châm lửa từ ngọn đèn dầu, định thắp vào cây nến, trong khi tiếng trúc khua vang mãi. Kinh Kha nói một mình :)

Cánh chim bằng
Đành thôi nhé nghìn thu không cất được!
Thế là uổng tài danh lừng bảy nước.
Uổng Điền Quang lão tướng chết vì ta.
Uổng dâng ta, Ngọc Tý, cánh tay ngà.
Và uổng cả mắt xanh Yên thái tử.
Uổng, uổng hết!... có lẽ nào thế chứ?
Không sang Tần, cô phụ bấy nhiêu người,
Ôi Kinh Kha, hèn nhát quá là ngươi!
(nhất định không thắp lửa vào ngọn nến)

TIẾNG HÁT *(láy lại)*

Sao ngà lác đác vài ngôi
Phải chăng thiên địa bồi hồi giọt châu

KINH KHA *(một mình)*

Ta quyết phải sang Tần, không lưỡng lự,
Chẳng bao giờ về ẩn chốn rừng sâu!

TIẾNG HÁT *(càng gần)*

Mặt trời đi mất về đâu
Mây bay nhòa tím trên đầu núi xanh

Ruổi xe chị Nguyệt du hành
Báo tin chàng Gió đa tình đưa hương

KINH KHA *(một mình)*

Dù sao nữa, thành công hay thất bại,
Vì tri âm, ta cũng phải lên đường.

TIẾNG HÁT *(gần thêm)*

Rừng xuân đậm khói mờ sương
Cánh hoa mở khép con đường chiêm bao

CAO TIỆM LY *(thong thả bước ra)*

Vậy ra hiền đệ quyết rồi sao ?
Nhất định sẽ vì Yên liều chết ?

KINH KHA *(khêu ngọn đèn dầu cho sáng tỏ)*

Huynh thứ cho. Việc sang Tần đã quyết.

CAO TIỆM LY

Ngươi dối ta. Nhưng chẳng dối được nào !
Ta biết ngươi còn do dự xôn xao,

Miệng nói quyết, chẳng qua là gượng đó.
Ngươi đã định tay làm hiệu lửa
Bao lần, nhưng lại ngập ngừng tay.
Ngồi đứng không yên, mấy lượt chau mày;
Lý luận những thế nào, ta cũng biết.

KINH KHA

Dạ, thực lòng em đã quyết,
Không còn lưỡng lự điều chi.

CAO TIỆM LY

Đáng lẽ ta cứ thẳng đường đi
Vì chẳng thấy ngươi làm hiệu lửa.
Nhưng cùng ngươi bạn thân từ thuở nhỏ
Lại thấy ngươi bối rối việc sang Tần
Đâu lẽ nhìn ngươi nhắm mắt đưa chân,
Đành cứ phải vào đây là thế đó.

KINH KHA

Đa tạ hiền huynh lời gắn bó
Nhưng lòng Kha đã quyết lên đường,
Chỉ nay mai ngựa ruổi đất Hàm Dương.

Sự nghiệp ấy, lẽ nào... Ân nghĩa ấy,
Lẽ nào Kha...

CAO TIỆM LY

Việc Yên bang nhờ cậy,
Không thì thôi, đã nhận phải hy sinh
Phải làm sao cho khỏi phí công trình
Phải xếp đặt trước sau cho ổn đáng.
Dù ngươi có vì Yên liều tính mạng
Dù một đi thành hay bại chẳng về,
Cũng làm sao cho bẩy nước khỏi cười chê
Rằng đã hoài thân vô ý thức.
Có như thế hãy nên, ta nói thực!...

KINH KHA

Dạ, hiền huynh đã hỏi tới mưu cơ,
Lẽ nào em không bày tỏ nước cờ!
Hiền huynh ạ, giờ đây Yên thái tử
Đã hàng biểu dâng lên, rồi khiển sứ
Tới Hàm Dương, tiến cống để xin hòa.

CAO TIỆM LY

Sứ thần kia là ngươi đó, Kinh Kha?

KINH KHA *(gật đầu)*

Trong hằng biểu, Yên triều xin cắt đất
Dâng Tần vương, một nơi trù phú nhất
Của Yên bang, nơi ruộng tốt dân giầu:
Xứ Đốc Cương, Tần khao khát từ lâu!
Kha này sẽ mang bản đồ xứ ấy
Sang Hàm Dương. Lòng tham kia nổi dậy,
Ắt Tần Doanh hạ lệnh xuống với Kha
Đến gần y...

CAO TIỆM LY *(ngắt lời)*

...Và giữa lúc không ngờ,
Ngươi sẽ rút một thanh dao đã sẵn
Dấu đâu đó, dù con dao ấy ngắn,
Cũng đủ trong chớp mắt giết Tần vương.

KINH KHA

Không, không đâu, nếu vậy quá tầm thường!
Kinh Kha này mang danh là kiếm khách,
Lẽ đâu chỉ tới Hàm Dương hành thích?
Lẽ nào Kha lừa giết trộm hay sao?

CAO TIỆM LY

Vậy ngươi sẽ...

KINH KHA

...Một mình trên chín bệ,
Ta uy hiếp Tần vương bằng khí thế
Của đôi tay... và cũng một mình,
Ta kể tội y tàn ngược sinh linh,
Bắt trả lại chư hầu bao đất cát
Mà y đã trước đây từng chiếm đoạt.

CAO TIỆM LY

Khá khen ngươi đáng mặt anh hùng!
Nhưng mà... ngươi quyết chẳng thành công.

KINH KHA

Sao vậy, hiền huynh?

CAO TIỆM LY

Như thế đó!
Vì ngươi đã coi thường bạo chúa,

KINH KHA

Ồ, Kha này thua sức hay sao?
Huống hồ...

CAO TIỆM LY *(ngắt lời)*

...Tay ấy dẫu cầm dao,
Chỉ giết được mà không uy hiếp được.
Tần Doanh Chính đã làm vua một nước
Lại là vua từng hống hách oai quyền
Đức lớn dù không, nhưng quyết không hèn;
Uy hiếp được, phải đâu là chuyện dễ!
Vả chăng y còn đang trong tuổi trẻ
Sức cánh tay chưa chắc kém gì ngươi.
Muốn bức Tần vương, phải có hai người
Cùng lên điện... Một người tay nắm giữ
Lấy mình y, không cho y chống cự,
Dao phải kề luôn tận ngực không dời.
Còn một người kia dõng dạc cao lời
Trấn áp cả bọn triều thần văn võ
Khiến ai nấy phải run lên vì khiếp sợ
Cả vua tôi đều phách lạc hồn bay.
Hồn phách kia, phải nắm được trong tay,

Mới có thể bắt khoan hay bắt nhặt.
Nêu tội ác bấy lâu, đòi trả đất,
Cứu Yên bang, và để tiếng muôn đời...
Nhược bằng đi chỉ có một mình ngươi
Thì chẳng bõ mua cười cho bầy nước!
(Dằn từng tiếng)
Muốn thành công, phải hai người mới được!

KINH KHA

Ơn hiền huynh chỉ giáo Kha này,
Châu ngọc lời kia đích đáng thay!
Nhưng, xin cứ bình tâm. Yên thái tử,
Một khi đã với Hàm Dương thông sứ
Dâng đất đai, ắt phải cử thêm người
Đi cùng Kha...

CAO TIỆM LY

...Ngu muội quá, trời ơi!
Ta nhắc lại: Tần vương oai dậy đất
Trong thấy y những người can đảm nhất
Cũng phải cơ hồ vỡ mật tan gan,
Còn nói chi những hạng tầm thường!
Trong triều Yên chẳng một ai đáng mặt
Đi cùng ngươi.

KINH KHA

Thực muôn phần khe khắt!
Làm sao cho ổn đáng được, hiền huynh?

CAO TIỆM LY

Có một người bốn bề đã vang danh
Kiếm thuật cao siêu thần kinh quỷ khiếp
Ngươi quên mất rồi chăng?

KINH KHA

À, Cáp Nhiếp!
Kha nhớ rồi, nhưng nay biết tìm đâu?

CAO TIỆM LY

Người ấy quen ẩn náu chốn rừng sâu
Lũ phàm tục trên đời không thể gặp

KINH KHA

Biết làm sao! việc sang Tần đã gấp.

CAO TIỆM LY

Đi cùng ngươi, phi Cáp Nhiếp không xong!

KINH KHA

Biết tìm đâu, kẻ ấy kiếp phiêu bồng...

CAO TIỆM LY

Ngươi phải đợi.

KINH KHA

Nhưng mà...

CAO TIỆM LY

Ta đã hẹn
Với Cáp Nhiếp trong mười hôm sẽ đến
Chỗ biên thùy Yên Triệu khoảng rừng mai
Để cùng ta đàm đạo.

KINH KHA

Thực ư, trời ?
Nếu vậy thực Yên bang hồng phúc đó.
Nhưng...

CAO TIỆM LY

Ngươi phải nói cho Yên thái tử

Hay rằng phi Cáp Nhiếp không xong.
Có sang Tần cũng chỉ phí hoài công!...

KINH KHA

Kha sẽ gắng

CAO TIỆM LY

Và kiên tâm chờ đợi.
Ta cùng Cáp sau mười hôm sẽ tới.
Nhược bằng ngươi cậy sức cứ đi liều
Ấy là ngươi tự ném để trôi theo
Dòng thác lũ cả thanh danh một thuở.

KINH KHA

Hiền huynh cứ yên lòng.

CAO TIỆM LY

Ngươi phải nhớ
Những lời ta!... thôi, ta biệt cùng ngươi
Trống lầu nghe đã điểm quá khuya rồi.

(Cao Tiệm Ly vào — Còn lại một mình Kinh Kha)

KINH KHA

Đợi Cáp Nhiếp, hừ, bao giờ mới đến!
(Im lặng một lúc, Thái Tử Đan ra. Kinh Kha hoảng hốt)
Trời!... Điện hạ có việc chi cấp biến ?
Mà canh khuya...

THÁI TỬ ĐAN

Việc khẩn trọng vô cùng!
Tướng quân ơi! hàng biểu dẫu đem dâng
Mà Tần tặc vẫn đề binh khắp chốn.
Tiếng ngựa hí tiếng quân reo vang rộn
Khiến dòng sông Dịch Thủy nghẹn kinh hoàng
Núi biên cương nằm run rẩy hoang mang,
Rừng Tam Lộ, chính ngay nơi cuống họng
Của Triệu Yên, quân Tần vừa chiếm đóng.
Các ải quan lo sợ suốt đêm ngày
Thoi thóp chờ tai vạ, thực nguy thay!
Ta để chậm một giờ không được nữa.
Chậm một giờ bốn phương bừng khói lửa,
Thì cơ mưu đành gác bỏ mà thôi!...
Việc sang Tần, gấp lắm rồi
Lên đường ngay, cúi xin người vì Yên.

KINH KHA

Dạ, muôn tâu, việc lớn, vội không nên.

THÁI TỬ ĐAN

Mọi sự đã sẵn sàng đâu đấy cả
Chỉ còn đợi tướng quân.

KINH KHA

Tâu điện hạ,
Cuộc tồn vong trông cậy ở phen này.
Tiểu thần đi, vì điện hạ, ra tay,
Đâu dám quản tấm thân này sống chết.
...Nhưng dám xin lượng bể trời soi xét :
Đi một mình Kha, ắt việc không thành.

THÁI TỬ ĐAN

Cô gia đã vì khanh
Chọn một người phó sứ
Để giúp đỡ trong khi lâm sự.
Thôi, khanh đừng lo ngại nữa chi !

KINH KHA

Dạ, muôn tâu, cùng mạt tướng ra đi
Ắt phải có một người kiêm trí dũng
Trước nguy biến chẳng hề nao núng
Đủ cơ quyền và đủ cả lược thao.
Người ấy, muôn tâu, tìm chẳng dễ nào!
Mạt tướng biết một người tên Cáp Nhiếp
Có khí vũ hiên ngang, lòng nghĩa hiệp
Sức hơn Kha mà kiếm thuật cũng hơn.

THÁI TỬ ĐAN

Vậy càng hay!

KINH KHA

Xin gắng đợi mười hôm.

THÁI TỬ ĐAN

Trời hỡi, đợi mười hôm!

KINH KHA

Xin Điện Hạ...

Tâm sự Kẻ sang Tần

THÁI TỬ ĐAN

Không thể được, tướng quân người đã rõ
Nghiệp Yên bang đầu sợi tóc đương treo,
Từng phút từng giây, muôn vạn hiểm nghèo.
Nếu chậm trễ ắt tan tành tro bụi ...
Không thể được, dẫu chỉ là phải đợi
Một ngày thôi.

KINH KHA

Xin Thái Tử cao minh
Việc khó khăn mà thần có một mình
E lỡ mất.

THÁI TỬ ĐAN

Không, tướng quân đừng ngại !
Chuyến đi này cả non sông một giải
Và thần dân trăm họ nước Yên đây
Cùng trông vào, đâu có lẽ Đan này
Chẳng thận trọng ! bách quan đã tiến cử
Người xứng đáng theo khanh làm phó sứ.
Tần Vũ Dương, một niên thiếu anh hùng
Đã bao phen trước trận lập kỳ công

Rất hăng hái và coi thường cái chết.
Để ta gọi y vào bái yết
Hiền khanh — Túc Vệ, kíp truyền ngay
Tần tướng quân tức khắc vào đây!

TÚC VỆ

Dạ, thần đẳng xin tuân thánh chỉ. *(vào)*

THÁI TỬ ĐAN

Rồi đó khanh coi Tần dũng sĩ
Hùng tâm hào khí có hơn đời.
(Tần Vũ Dương cùng Túc Vệ ra)

TẦN VŨ DƯƠNG

Dạ, muôn tâu, được lệnh chúa công vời
Kẻ mạt tướng...

THÁI TỬ ĐAN *(nói với Tần Vũ Dương)*

Đây Kinh Kha hiệp khách
Người bốn bể oai danh từng hiển hách
Người sắp vì Yên hỏi tội Hàm Dương
(nói với Kinh Kha :)

Và đây là dũng sĩ Tần Vũ Dương
Người lĩnh mệnh theo khanh làm phó sứ.

KINH KHA

Xin cảm tạ Đông Cung... Người được cử
Sang Hàm Dương quả tướng mạo hơn đời!
(quát to) Quả thực là anh dũng chẳng thua ai!
(Tần Vũ Dương chợt giật mình, biến sắc mặt. Kinh Kha lại chậm dãi nói tiếp với Thái Tử Đan :)
Vì việc gấp cho nhọc lòng Điện Hạ
Giữa đêm khuya còn nơi này ngự giá,
Lẽ nào Kha lại dám chẳng vâng lời.
Nhưng...

THÁI TỬ ĐAN

Tướng quân sửa soạn kíp đi thôi
Mai đúng Ngọ, ta lên đường.

KINH KHA

Đúng Ngọ ?

THÁI TỬ ĐAN

Và ta phải gấp ngày đêm thẳng trở.
Sao cho khi trống Mão điểm biên thành,
Ngựa tướng quân đã dẫm đất Tần Doanh.
Và ta đứng bên đây bờ sông Dịch,
Cùng bách quan trông theo người kiếm khách
Một sang Tần không trở lại, vì Yên...

KINH KHA

Giờ Ngọ ngày mai...

THÁI TỬ ĐAN

...Nhẹ gót chinh yên,
Người kiếm khách sang Tần...

KINH KHA

...Không trở lại !
Dù mạt tướng thành công hay thất bại,
Dù giết hay không giết được Tần vương?...

THÁI TỬ ĐAN

Thôi nhắc chi điều ấy buổi lên đường !
Hãy sửa soạn để trưa mai cho kịp.

Bây giờ đây, xin cùng khanh tạm biệt,
Quá khuya rồi !

(Thái Tử Đan, Tần Vũ Dương và Túc Vệ cùng vào)

KINH KHA

Kẻ mạt tướng xin tuân.
(một mình) Trưa mai đúng Ngọ sang Tần !
Nhưng trời hỡi, thành công sao được !
Tần Vũ Dương há phải người thao lược
Đủ cơ mưu quyền biến đủ can trường
Để giúp ta cùng uy hiếp Tần vương ?
Kẻ ấy chỉ có tài đua võ nghệ
Trước ba quân, thực là không đáng kể !
Hừ, chẳng qua một đứa mãng phu thôi,
Chứ phải đâu tuấn kiệt ở trên đời.
Ta biết lắm, y có thừa can đảm
Thừa hăng hái để xông pha trong đám
Muôn vạn hùng binh cướp giáo đoạt cờ.
Huyết khí thanh niên, y cũng có thừa
Nhưng thiếu hẳn một tấm lòng bền vững.
Chỉ sôi nổi mà không hay chịu đựng,
Chỉ liều thân mà không biết tiến lui.
Nhất là khi mừng giận lúc thương vui

Đều chẳng thể giữ điềm nhiên sắc mặt.
Trước uy vũ tinh thần kia phải mất,
Phải hoang mang lòng ấy, trước nguy cơ.
Ta đã, vừa đây, trong lúc bất ngờ
Lớn tiếng quát để dò xem ý tứ,
Quả nhiên y không còn bình tĩnh nữa,
Tay run lên, cặp mắt bỗng mờ đi,
Mặt đương tươi bỗng sám ngắt như chì.
Nét kinh hãi dù chỉ trong nửa chớp
Lộ ra thôi, nhưng dấu ta sao được!
Trời đất ơi, ta biết tính sao đây?
Thanh danh ta còn đâu nữa phen này!
— Việc thế nào cũng lỡ,
Đi sao đành, Kinh Kha?
Chết mà chưa trắng nợ,
Chết sao đành Kinh Kha!
Sang Tần, không Cáp Nhiếp
Cùng đi và giúp ta,
Chẳng thế nào uy hiếp
Được Doanh Chính đâu mà!
Nước đến chân, đợi chờ không được nữa
Mà đi thì chết uổng việc không thành.
Còn nói chi đền ơn tri ngộ

Còn nói chi ngàn thuở lưu danh!
(Im lặng một lúc lâu)
Hay là... ba mươi sáu chước, thôi đành!

TÚC VỆ *(ra)*

Bẩm tướng quân, ngoài kia Phàn nguyên súy
Xin vào hầu.

KINH KHA *(ngạc nhiên)*

Phàn Ô Kỳ? chẳng lẽ
Phàn Ô Kỳ đại tướng của Tần vương
Đã gần đây treo ấn bỏ Hàm Dương
Sang Yên quốc đầu hàng?

TÚC VỆ

Vâng chính phải!
Chính hàng tướng Ô Kỳ đương đứng đợi
Xin vào hầu khẩn cấp.

KINH KHA

Lạ lùng chưa!
Ta chẳng cùng y giáp mặt bao giờ.
Mà nay giữa đêm khuya còn... Thôi được!
Cho y vào.

TÚC VỆ

Dạ xin tuân. *(vào)*

KINH KHA *(một mình)*

Ngày trước
Ta từng nghe bầy nước lẫy lừng danh
Phàn Ô Kỳ nguyên soái của Tần Doanh
Vậy mà sao...

(Phàn Ô Kỳ bước ra, cúi đầu thi lễ trước Kinh Kha :)

PHÀN Ô KỲ

...Kẻ hàng thần có tội
Xin cúi chào tướng quân.

KINH KHA

Chết nỗi !
Kinh Kha này đâu dám thế — Quân bay !

TÚC VỆ *(ra)*

Dạ

KINH KHA

Tiến trà mau ! — Túc hạ tới đây
Giữa đêm khuya, hẳn có điều chỉ giáo.
Xin an tọa, chúng ta cùng đàm đạo.

PHÀN Ô KỲ

Trộm nghe biết tướng quân
Vì Yên sắp sang Tần
Kẻ hàng tốt Phản mỗ
Bấy lâu từng ngưỡng mộ
Nên chẳng nề đường đột tới đây
Cùng tướng quân hơn thiệt tỏ bày.

KINH KHA

Xin túc hạ cứ cho nghe

PHÀN Ô KỲ

Phản mỗ,
Trước đây ở Hàm Dương thờ bạo chúa,
Còn lạ chi tính nết của Tần Doanh.
Y chẳng tin ai trung trực với mình,
Ngờ vực cả đến những người thân cận.
Lúc lâm triều cũng như khi xuất trận
Thường đeo gươm và mặc giáp hẳn hoi.
Trên ngai cao chót vót một mình ngồi
Dưới chín bệ sắp hai hàng văn võ
Một tấc sắt trong người không được có

Dẫu là hiền tước công thần
Dẫu là quốc thích hoàng thân !
Cấm tuyệt đối không một ai được phép
Bước lên thềm, cả những khi cần kíp,
Chỉ trừ ra có lệnh của y vời...
Đó, tướng quân người thử xét mà coi
Một sứ giả tới gần y sao được !

KINH KHA

Kha biết lắm ! — Đã sẵn bày mưu lược...

PHÀN Ô KỲ

Xứ Đốc Cương, dù muôn dặm phì nhiêu
Dù hoa thêu gấm dệt tới bao nhiêu,
Cũng chẳng thể khiến cho Tần bạo chúa
Đủ ham mê đến không ngờ vực nữa,
Và thềm cao cho phép tướng quân lên
Đề tướng quân...

KINH KHA

Kha mỗ vốn tài hèn
Lại nông nổi chưa hay trù tính kỹ

Được túc hạ dạy cho tường nguyên ủy
Thực là như vừa tỉnh giấc chiêm bao.
Nhưng giờ đây Kha biết nghĩ mưu nào?
Xin túc hạ vì Kha...

PHÀN Ô KỲ

Kinh hiệp sĩ
Chuyến này đây muốn danh truyền vạn kỷ
Muốn cứu Yên, trừ bạo, muốn thành công,
Chẳng có đầu Phàn mỗ quyết không xong!

KINH KHA

Đầu túc hạ? Trời ơi!

PHÀN Ô KỲ

...Tần bạo chúa
Cơn sấm sét vẫn không nguôi thịnh nộ
Kể từ khi mạt tướng bỏ Hàm Dương.
Huống nghe tin mạt tướng đã quy hàng
Yên thái tử. Lòng y như lửa cháy
Lại quạt thêm và tưới dầu thêm vậy!
Nên chuyến này, y tận khởi hùng binh
Để chiếm đất đai, việc ấy đã đành

Nhưng cũng để nỗi căm hờn được thỏa.
Phạt Yên sau, bắt Ô Kỳ trước đã !

KINH KHA

Vậy ra Tần Doanh Chính...

PHÀN Ô KỲ

Với Phàn tôi
Có mối thù không thể đội chung trời...
Nay chém đầu Phàn mỗ
Đem dâng Tần bạo chúa.
Lòng kiêu căng đã thỏa, giận đã nguôi,
Thế nào y cũng xuống lệnh cho với
Yên sứ được lên thềm dâng lễ vật.
Y chỉ muốn đầu Ô Kỳ trước nhất
Đó mà thôi ! — Chứ đồ bản chi chi
Cũng chẳng làm siêu được tấm lòng y...
Chút mạng hèn, chiều nay đây Phàn mỗ
Xin tự nộp, để cho thành đại sự !

KINH KHA

Sáng suốt thay ! Túc hạ thực mưu thần !
Nhưng trời ơi !...

Tâm sự Kẻ sang Tần

PHÀN Ô KỲ *(nghiêm giọng)*

Hỡi kẻ sắp sang Tần!
Phải hiểu rõ lòng ta cho xứng đáng.
Chiều nay đây ta dâng ngươi tính mạng
Có phải đâu là ta đã vì ngươi
Vì Kinh Kha lưu tiếng tốt muôn đời.
Cũng chẳng phải ta căm hờn bạo chúa,
Mượn tay ngươi để thù riêng được thỏa.
Cũng chẳng vì ta muốn báo ơn sâu
Của Yên triều Thái Tử bấy nhiêu lâu
Đã biệt đãi một hàng thần phiêu đãng.
Không, không phải! ta dâng ngươi tính mạng,
Không vì ngươi mà cũng chẳng vì mình,
Cũng chẳng vì Yên quốc! Ta hy sinh
Chiều nay đây, chỉ vì thiên hạ đó.
Vì thiên hạ, đầu này ta cắt bỏ.

KINH KHA

Ôi chỉ vì thiên hạ!

PHÀN Ô KỲ

Nghĩ mà xem!
Bức tử cha, đầy mẹ, giết anh em,

Tần Doanh Chính thực vô cùng bạo ngược!
Còn có thể gọi là người sao được.
Huống hồ chi một bậc đế vương
Phải tự minh treo đức sáng để mười phương
Cùng ngưỡng vọng. Một mai đây thiên hạ
Nếu vô phúc lọt vào tay bạo chúa
Thì ôi thôi, còn chi nữa nhân luân!
Vương đạo tàn đi, thiên tính phai dần
Người lúc ấy chỉ còn là thú dữ,
Và hiểm độc có phần hơn nữa chứ!
Lại còn đây một tội ác tầy trời
Không thể nào dung được, biết chăng ngươi?
Tội đốt sách thánh hiền, chôn kẻ sỹ.
Ôi một phút tiêu tan trong lửa quỷ
Biết bao nhiêu tâm huyết của tiền nhân!
Bao nhiêu người vô tội đã chôn thân
Dưới huyệt thẳm, cũng chỉ vì có học,
Có đạo lý, có tài năng kiến thức,
Không chịu làm nô lệ Doanh Tần...

KINH KHA

Độc địa thay là chính sách ngu dân!

PHÀN Ô KỲ

Trời đất hỡi ! một mai đây thiên hạ
Nếu vô phúc lọt vào tay bạo chúa
Thì, ôi thôi ! văn hóa mấy ngàn năm
Hỏi còn đâu ? Trong dằng dặc tối tăm,
Loài người sẽ chỉ ngang hàng chó ngựa.

KINH KHA

Và hèn đớn u mê hơn thế nữa !

PHÀN Ô KỲ

Tướng quân ơi, người có hiểu, phút giờ đây,
Oán Tần Doanh, thiên hạ muốn phanh thây
Và xé xác moi gan cho hả giận ?...
Ngùn ngụt Hàm Dương niềm uất hận
Kinh hoàng sáu nước họa tiêu vong.
Chuyến đi này, cả thiên hạ chờ mong ;
Chút mạng nhỏ lẽ đâu còn tiếc nữa.
(Đứng phắt lên, và lớn tiếng quát :)
Đầu ta đây, ngươi hãy vì thiên hạ !

KINH KHA

Phản Nguyên Nhung vì thiên hạ đã hy sinh,
Lẽ nào Kha vì thiên hạ chẳng quên mình !

PHÀN Ô KỲ

Lời nói thực muôn vàn tri kỷ...
Mong tướng quân tới Hàm Dương chí ý.

KINH KHA *(nói một mình)*

Ta ngại gì hai chữ Thời Cơ!
Ta cần chi thành bại nước cờ!
Dù bạo chúa được thiên thời địa lợi,
Dù Cáp Nhiếp chẳng cùng ta rong ruổi,
Ta cũng đi hỏi tội đứa hung tàn,
Khối bất bình ta quyết đập cho tan.
Chẳng những vì tiếng thơm muôn thuở
Chẳng những vì tri ngộ ơn sâu
Ta đi đây chính vì thiên hạ
Nỗi hờn căm rửa sạch làu làu.

PHÀN Ô KỲ *(ngâm dài)*

Hàm Dương một ruổi vó câu

Lòng thiên hạ gửi trên đầu mũi gươm...
— Tráng sĩ ơi, giờ đã gấp lên đường!

KINH KHA

Giờ đã gấp... Hãy yên lòng, túc hạ!
Kinh Kha tôi chẳng quên lời vàng đá.
Sẽ gặp nhau mai mốt dưới tuyền đài
Quyết nhìn nhau chẳng thẹn chí làm trai
Đã cùng biết hy sinh cho thiên hạ.
(Phàn Ô Kỳ quỳ xuống đợi chết. Kinh Kha nói tiếp :)
Ồ!... khoảnh khắc lòng ta vừa giác ngộ.
(trông về phía xa xa, như để nói với Cao Tiệm Ly :)
Cao Tiệm Ly, ngươi lầm đó ngươi ơi!
Lòng muôn dân, ấy mới thực lòng trời.
Thiên mệnh chỉ là dân ý,
Dân đã muốn trời nào ngăn được nhỉ?
Giờ đây ý muốn của toàn dân
Là hủy ngay chính sách Cường Tần,
Bắt kẻ ác phải đền ngay tội ác...
Dẫu chỉ có một mình ta gánh vác
Công việc nặng nề kia,
Tới Hàm Dương ta cũng liều một thác
Không lưỡng lự e dè.

Cùng với thanh gươm sắc
Ta mang cả tấm lòng thiên hạ ra đi.
Rồi mai, dân bẩy nước
Cùng dang tay cất bước
Đón hào quang một thế hệ thanh bình...

(Rút gươm, cúi đầu nói lớn tiếng với Phàn Ô Kỳ :)

Và giờ đây người thứ nhất hy sinh
Cho thiên hạ, chính là ngươi, Phàn Nguyên Súy!

(ngâm dài :)

Gươm thiêng này sẽ
Đượm máu anh hào
Để từ nay hùng khí át trăng sao !

(Kinh Kha giơ cao thanh gươm để chém xuống cổ Phàn Ô Kỳ, giữa lúc ấy thì màn hạ nhanh.)

MÀN

hết hồi thứ ba

KẾT TỪ

Cảnh bờ sông Dịch. Quán gió thu. Thời gian đã chuyển dịch tới sau khi Kinh Kha bị mạng vong ở Tần.

CAO TIỆM LY *(một mình ngâm theo nhịp trúc)*

Khói sóng mơ màng trôi ánh nguyệt
Điu hiu sông Dịch nước đê mê.
Có ai nhớ tới ai hào kiệt
Buổi ấy ra đi chẳng một về ?
Buổi ấy thét gươm từng trận gió
Ào ào sông Dịch lạnh lùng ghê.
Dư âm còn vẳng chiều nay đó
Nhắc mãi lời ca « nhất khứ *hề* » !
Buổi ấy, một trời sương khói tiễn
Kẻ vào nơi Bách nhị trùng quan.
Chiều nay khói quạnh sương mờ bến
Vọng mãi lời ca « bất phục hoàn »...
Đưa kẻ một sang Tần, buổi ấy
Nghiêng trời lớp lớp sóng hân hoan.
Đành thôi quằn quại trôi từ đấy
Sông nghẹn lời ca « Dịch thủy hàn » !

CHỦ QUÁN *(từ trong quán bước ra)*

Cao ẩn sĩ đó chăng? Giờ đã muộn,
Còn nơi đây than thở ngậm ngùi chi?
Nhớ tiếc mãi thuở dòng sông cuồn cuộn
Vang lời ca nhịp trúc tiễn ai đi!

CAO TIỆM LY

Ồ, chủ quán! ai là không nhớ tiếc
Buổi tiễn đưa hào khí ngút trường giang!
(ngâm) Một phen động chí ngang tàng
Nghìn thu sóng gió mơ màng thét gươm

CHỦ QUÁN

Hãy vào đây, ẩn sĩ, rượu ta còn!
Hãy cùng uống cho say niềm tiếc nhớ.
Riêng gì ngươi trên sông này than thở!
Riêng gì ngươi đau đớn việc sang Tần!
(ngâm) Trên sông gió giục mây vần
Chính lòng ta cũng bao lần đắng cay.

CAO TIỆM LY

Rượu còn ư ? Nào ta hãy cùng say !
Để cùng nhớ Kinh Kha người kiếm khách.
(Hai người đến trước quán cùng ngồi)

CHỦ QUÁN

Ngươi lầm đó ! Giờ đây trên bến Dịch
Ta ngồi than giọt lệ đẫm canh tà
Phải đâu rằng ta nhớ tiếc Kinh Kha !
Kẻ ấy đã thua tài lỡ việc
Xứng đáng gì đâu mà nhớ tiếc !
Nhớ, họa chăng ta nhớ buổi lên đường
Gió say reo hy vọng của mười phương
Và sóng vỗ dâng cao niềm ký thác,
Những lầm tưởng cánh tay kia lỗi lạc
Vì Yên bang, vì sáu nước, vì đời...
Có ngờ đâu...

CAO TIỆM LY

Chủ quán, hãy khoan lời !

CHỦ QUÁN

Ta có tiếc, họa chăng là chỉ tiếc
Cho ai kia đã trước đây liều chết

Vì Kinh Kha sửa soạn việc lên đường.
Ích gì đâu mạng ấy, hỡi Điền Quang !
Vô ích cả đầu ngươi, Phàn Nguyên Soái !
Hồn các ngươi hẳn còn u uất mãi...
Và ôi thôi Ngọc Tý, biết chăng nàng ?
Đã uổng vì ai trâm gẫy bình tan !

CAO TIỆM LY

Khoan chút, hãy nghe ta !

CHỦ QUÁN

Còn nhớ rõ
Chính nơi đây cả triều Yên thuở nọ
Mặc áo tang đưa tiễn kẻ sang Tần.
Cả triều Yên nâng chén rượu ân cần
Dâng kẻ ấy, cả triều Yên lệ ứa
Cùng đứng nhìn theo bóng người trên ngựa
Cho tới khi chìm khuất phía ngàn cây...
Hỡi ơi ! màu tang chế, tưởng đâu đây
Còn phảng phất, như oan hồn quá khứ...
Uổng cả mà thôi ! Chỉ vì đại sự
Đã lầm trao...

CAO TIỆM LY

Khoan chút, hãy nghe ta !
Chủ quán ơi ! đừng vội trách Kinh Kha.
Người ấy đã không phụ lòng tri kỷ,
Không hổ thẹn với thanh danh hiệp sĩ,
Dù mang theo sứ mệnh tới Hàm Dương
Đã không hay đâm chết được Tần vương.

CHỦ QUÁN

Ta thì bảo Kinh Kha là có tội !

CAO TIỆM LY

Đừng nóng nảy vội vàng.

CHỦ QUÁN

... Ta hãy hỏi :
Kinh Kha kia, nửa kiếp sống ngang tàng
Khắp bốn phương nghề kiếm đã lừng vang
Thường kiêu hãnh trên đời không địch thủ.
Gươm trỏ xuống nằm run trang lịch sử
Gươm vung lên ngừng chuyển bánh luân hồi

Múa về Đông bể cả dấy phong lôi
Múa về Bắc non cao mờ nhật nguyệt
Tiến một bước, ào ào hoa rụng tuyết
Lui một đường, phơi phới tuyết bay hoa...
Vậy mà sao, ta hãy hỏi, sao mà,
Trời đất hỡi, Kinh Kha, người kiếm khách
Người đã một sang Tần mang trọng trách,
Sao thua tài uổng mạng giữa Hàm Dương?
Sao không hay kết quả được Tần vương
Để việc lỡ cho muôn đời sỉ tiếu?
Ừ! nếu thực nghề gươm kia tuyệt diệu
Và cánh tay kia vô địch trên đời
Thì sao không... hừ! sao chịu thua người?
Hư danh cả!

CAO TIỆM LY

Nghe ta! đừng vội trách.
Luận công tội phải sao cho minh bạch!
—Hãy cùng ta nhớ lại việc Hàm Dương:
Kẻ sứ thần mang đồ bản Đốc Cương
Và thủ cấp Ô Kỳ lên chín bệ;
Nếu muốn giết Tần Doanh, ồ, rất dễ!
Vì chuôi dao đã nắm ở tay rồi,
Chỉ vung lên bạo chúa ắt đầu rơi...

Nhưng sứ thần kia lại là kiếm khách
Chẳng chịu tiếng chỉ sang Tần hành thích
Chỉ sang Tần làm một kẻ sất phu
Lừa giết Tần vương giữa lúc không ngờ...

CHỦ QUÁN

Đừng biện bác dông dài, ta chỉ hỏi
Sao Kinh Kha tự khoe tài cậy giỏi
Mà cánh tay thua sức ở Hàm Dương ?
Mà không sao uy hiếp được Tần vương,
Dẫu chỉ có một mình y trên điện ?

CAO TIỆM LY

Thế mới biết ngươi hẹp hỏi thô thiển
Không nghĩ sâu mà cũng chẳng nhìn xa!
— Thử đặt ngươi vào địa vị Kinh Kha...

CHỦ QUÁN

Ừ, sao nữa ?

CAO TIỆM LY

...Bản đồ dâng Tần tặc

Chỉ dấu đủ một lưỡi dao ba tấc
Một con dao lá liễu đấy mà thôi!
Khi Tần Doanh gươm đã ở tay rồi
Hỏi dao ngắn địch gươm dài sao được ?
Dao ba tấc mà gươm kia ba thước
Ai thua ai, điều ấy lẽ đương nhiên !
Đau đớn thay, người kiếm sĩ vô duyên
Chẳng có được thanh gươm mà xử dụng.
Vì bằng có thì hoa bay tuyết rụng
Há nhường ai, mà há chịu thua ai!...
(than thở một mình)
Ôi Kinh Kha, dao ngắn địch gươm dài
Chữ thời vận mỉa mai là thế đó!
(ngâm) Xưa kia dưới ánh trăng mờ tỏ
Mài thép bên rừng ta với ngươi
Nhắc chuyện thời cơ tê tái giận
Bàn câu thế sự ngả nghiêng cười
Sông Trời kéo xuống cùng lau kiếm
Trục Đất cầm lên định ghé vai
Hiền đệ Kinh Kha! ngươi một vắng,
Trời kia đất nọ hỏi còn ai ?

CHỦ QUÁN

Ừ, cho dẫu Kinh Kha nghề kiếm giỏi

Nhưng có đáng cười không, ta thử hỏi,
Có đáng cười không, một kẻ liều thân
Vì hư danh, vì một chút dư ân ?

CAO TIỆM LY

Lầm ! Lầm quá, thực nhà ngươi lầm quá.
Người ấy ra đi, chỉ vì thiên hạ
Đó mà thôi ! há phải đâu
Vì danh thơm, vì nghĩa nặng ơn sâu !

CHỦ QUÁN *(ngạc nhiên)*

Vì thiên hạ sang Tần ? Vì thiên hạ
Mà chết ở Hàm Dương ? Ngươi nói lạ !
Nhưng nào đâu công trạng kẻ ra đi ?
Chết uổng mà thôi, nào có ích gì...
Ta vẫn bảo Kinh Kha là có tội.

CAO TIỆM LY

Đừng nóng nẩy, đừng hẹp hòi nông nổi
Hãy cùng ta bình tĩnh luận anh hào...
Kể từ khi Tần tặc chiếm ngôi cao
Dân bẩy nước như ngồi trên đống lửa

Một tiếng nói từ ngai vàng bạo chúa
Đủ làm cho vỡ mật khắp chư hầu
Một cơn cười muôn vạn kẻ rơi đầu
Một cơn giận máu trào muôn vạn ngả.
Y đứng lên, bể Đông nằm lặng thở
Y giơ tay, non Thái lụt mồ hôi
Lệnh Hàm Dương ai kẻ dám sai lời
Cả thiên hạ đều sợ Tần như hổ.
Nào Hàn Ngụy, nào Tề Yên Triệu Sở
Đành khom lưng uốn gối chịu lầm than
Nay cắt thành mai nhượng đất, kêu van
Với bạo chúa mong vẹn toàn bờ cõi.
Ai kẻ dám công nhiên hỏi tội
Đứa hung tàn nghịch đạo vô luân ?
Ai dám ngang nhiên đứng giữa triều Tần
Thay mặt cả nhân dân bẩy nước
Thay mặt cả ngàn sau ngàn trước
Nêu cao bản án thiên thu ?
Há chẳng phải Kinh Kha bậc trượng phu ?
Há chẳng phải Kinh Kha người kiếm khách ?
Người đã một chiều xưa trên bến Dịch
Nguyện ra đi vì thiên hạ đó chăng ngươi !...

CHỦ QUÁN *(sau một lúc suy tư :)*

Ừ!... Kinh Kha vì thiên hạ, phải rồi!
Tấm lòng ấy thực anh hùng nghĩa hiệp.
Nhưng cũng chỉ một mai đây sử chép
Luận Kinh Kha rằng « Chí lớn tài sơ »
Vậy mà thôi...

CAO TIỆM LY

Hừ, ta thực không ngờ
Óc ngu muội ngươi còn tăm tối mãi!
Ta đã nói, giờ đây ta nhắc lại:
« Việc làm ấy xá chi thành hay bại
Chỉ cần xem ai kẻ dám làm thôi. »
Gương đã treo, từ đây còn sáng mãi;
Nối chí kia, mai mốt thiếu chi người!
Dẫu bạo chúa giờ đây chưa bị giết
Nhưng toàn dân đã tỉnh giấc chiêm bao
Thì bạo chúa một mai đây phải chết;
Sau Kinh Kha, tiểu tử cũng anh hào...
(Im lặng một lúc)
Ôi Kinh Kha, dẫu chí ngươi chưa đạt
Nhưng toàn dân ai nấy biết liều gan
Thì ngươi dẫu Hàm Dương thân đã thác
Mà vẫn như còn sống với thời gian.

CHỦ QUÁN *(giọng cảm động :)*

Còn sống mãi với thời gian !

CAO TIỆM LY

Còn mãi
Thanh danh ai, người kiếm sĩ tiên phong !

CHỦ QUÁN

Người kiếm sĩ một đi không trở lại

CAO TIỆM LY

Và treo cao lịch sử tấm gương trong
Và mở lối...

CHỦ QUÁN *(tiếp lời)*

... Cho muôn vàn thế hệ

CAO TIỆM LY

Và hy sinh...

CHỦ QUÁN

... Cho thiên hạ toàn dân.
Người đã dám một mình trên chín bệ

CAO TIỆM LY *(tiếp lời)*

Giữa triều Tần nêu tội ác vua Tần.

CHỦ QUÁN

Cao ẩn sĩ ! những lời ngươi nói đó
Thực đã khiến cho lòng ta sáng tỏ.
Những câu bình luận rạch ròi kia
Là đuốc soi đường cho kẻ u mê...
Ôi Kinh Kha ! người anh hùng vạn đại,
Người treo gương, người mở lối, người hy sinh
Người đã thành công ngay trong thất bại
Thể phách tan, nhưng còn mãi tinh anh...
(quỳ xuống bên sông)
Chiều nay đây, trên bờ sông Dịch vắng,
Ta quỳ xin người thứ lỗi cho ta.
— Ồ, có phải vừa đây trong gió vẳng
Tiếng gươm thần vang thét đó, Kinh Kha !

CAO TIỆM LY

Đứng lên thôi, chủ quán, hãy cùng ta
Rót chén rượu trên sông này kính viếng
Người hiệp sĩ nghìn thu còn để tiếng

Kẻ anh hào một chết đã vì dân...
(ngâm) Trên sông gió giục mây vần
Ta cùng ngươi, lại một lần tiếc thương.
Hôm nao tiễn kẻ lên đường
Bâng khuâng nhịp trúc, bờ sương lạnh lùng.
Mây trời bát ngát nhớ nhung
Gió trường giang thét não nùng đêm đêm...

(một lúc im lặng)

Ôi Kinh Kha hiền đệ !
Ngày xưa cũng nơi đây
Cùng ta trong quán rượu này
Xót cho thiên hạ cùng say ngậm ngùi.
Phẩm bình gương trị loạn
Bầu nhiệt huyết cùng sôi.
Hai ngả đường xuất xử
Chung đau một chữ Thời.
Bên vài tiếng thép cựa
Nhìn nhau giọt lệ rơi.
Chia tay cùng gắn bó
Đinh ninh việc cứu đời.
(ngâm) Bốn phương khói lửa tơi bời
Nhớ câu tâm sự nhớ người ra đi.

CHỦ QUÁN *(trở ra phía ngoài sông)*

Ô này, trông ! Cao ẩn sĩ, ô kia
Mây tám ngả đen rầm phai ánh nguyệt!
Gió ào nổi trên sông và sóng thét
Vẳng nghe như tiếng sắt tiếng vàng chen,
Vẳng nghe như vó ngựa đập vang rền...
Trời đất hỡi ! sương sa mờ khắp nẻo !
— Ta vào thôi !

(Kéo Cao Tiệm Ly vào quán. Nhưng Cao Tiệm Ly dứt áo tiến ra phía bờ sông một mình)

CAO TIỆM LY

Thực rồi chăng ? gió réo
Và sóng tung cuồn cuộn mặt sông dài.
Vẳng nghe đâu từ thăm thẳm tuyền đài
Tiếng gươm thét trong tay người kiếm sĩ.
Ôi ! sóng gió chợt mơ màng sát khí
Lòng ta nghe sông Dịch đã sầu lên !
— Kinh Kha hiền đệ !
Trong cõi u huyền
Thấu cho lòng kẻ
Muôn đời không quên...
Sáo Ly Đinh ngơ ngẩn chốn giang biên

Nhịp trúc gõ một mình ta với bóng.
Hồn ai có đi về trên khói sóng
Và giờ đây thông cảm với hồn ta ?
Thì lắng nghe mấy lời ca
Gửi vào giấc mộng nhắn ra cuộc đời.

(ngâm dài)

Ngàn xưa khói sóng hận chưa vơi
Những kẻ thi gan với chữ Thời...
Ngàn sau khói lửa tơi bời
Sông nào Dịch Thủy, ai người Kinh Kha ?

MÀN

chấm dứt vở kịch

XUÂN THU

NHÀ XUẤT-BẢN

XUÂN THU

P.O. Box 720065, Houston, Texas 77272 U.S.A.
(713) 498-1474

Trân trọng giới thiệu một tác phẩm có giá trị do kết quả công phu sưu tập nhiều năm:

★ CỔ VĂN TRUNG QUỐC

— do *Nguyễn Hiến-Lê*
tuyển dịch và chú thích

— **GIÁ: $15.00**

Với nội-dung:

- Gồm **101 bài văn thơ** trích trong kho tàng Cổ Văn Trung-Quốc trải qua các thời-đại: Xuân-Thu, Tần, Hán, Tấn, Đường, Tống, Minh.
- Những áng văn kiệt-tác của các văn-nhân nổi tiếng như MẠNH-TỬ, TRANG-TỬ, TƯ-MÃ-THIÊN, HÀN-DŨ, BẠCH-CƯ-DỊ, TÔ-THỨC, VƯƠNG-AN-THẠCH, v. v...
- Nguyên văn đã hay, văn dịch cũng không kém phần **chính-xác, sáng-sủa, lưu-loát,** ý văn lại càng nổi bật qua các lời chú-thích.
- Đầy đủ nguyên-tác bằng Hán-văn có phiên-âm để tiện tra cứu tham-khảo.

❋ CÓ BÁN Ở CÁC HIỆU SÁCH LỚN TOÀN QUỐC ❋

Đã phát hành

thuật tư-tưởng

NGUYỄN-DUY-CẦN GIÁ: $7.00

Pascal nói: « Con người là một cọng sậy yếu đuối hơn hết trong tạo vật. Nhưng, là một cọng sậy có tư tưởng. Có cần gì tất cả hoàn vũ hợp sức lại để tiêu diệt nó: một hơi khí, một giọt nước cũng đủ giết chết nó rồi. Nhưng, nếu hoàn vũ nghiền nát nó đi, con người vẫn cao trọng hơn kẻ giết nó, bởi nó biết nó chết, còn thế lực của Hoàn vũ đàn-áp nó, hoàn vũ không biết gì hết... Tất cả phẩm giá của ta, là nơi tư tưởng... Và nhứt là tư tưởng cho đúng ».

Thật quả như thế. Con người sở dĩ khác vạn vật là nhờ nơi tư tưởng. Đừng nói chi đến chỗ phân biệt giữa người và vật làm gì, ngay giữa người và người, kẻ văn minh người dã man, kẻ trí thức người ngu si cũng do nơi tư tưởng mà phân cao thấp.

Tập tư tưởng cho đúng, là điều cần thiết nhứt hơn nữa, là một phận sự khẩn cấp của tất cả những người hữu tâm đến danh dự làm người của mình, đến trách nhiệm của mình trong gia đình, trong quê hương, trong nhân loại. Làm cha mẹ mà tư tưởng sai, là hại cho cả một gia đình, làm thầy mà tư tưởng sai, là hại cho cả nhóm học sanh. Làm chủ một nước mà tư tưởng sai, là hại cho cả một nước ấy.

xuân thu

PO BOX 720065 HOUSTON TX 77272
(713)-498-1474

ĐÃ PHÁT HÀNH:

PHƯƠNG PHÁP TRỊ BỊNH
ÁP HUYẾT CAO

Chứng bệnh Áp huyết cao (HYPERTENSION ARTERIELLE) Tâm trạng bệnh cũng như chứng trúng phong, đều do hệ thống tuần hoàn huyết dịch trong cơ thể gây ra, ngày nay tây y gọi là huyết áp cao ngày xưa đông-y gọi là can dương khanh thăng, tuy danh từ Đông Y có khác nhưng bịnh trạng cũng đều giống nhau cả.

Chứng trúng phong tây-y gọi là đức gân máu nhỏ làm cho đầu mặt xây xẩm không thể tự chủ được, té xuống bất tỉnh méo miệng, đàm kéo khò khè ở cổ.

Loại trúng phong tây-y gọi là huyết dư nhiều ở não hay sự tuần hoàn của huyết quản bị chướng ngại gây nên trạng thái bất thường.

Tâm trạng bịnh thì bịnh tình diễn biến, làm cho hông đau tay chân lạnh, tim đau và đập mạnh làm cho sợ sệt.

Ba trạng thạng nói trên sự nhơn-quả liên quan nhau rất là mật thiết. Thời gian chữa bệnh tôi gặp phải chứng bệnh nầy rất nhiều chẳng những ở Việt-Nam mà các nước như Trung-Hoa, Nhật-Bản đều có rất nhiều người mắc phải chứng bệnh Áp-huyết cao nầy, với kinh nghiệm sống trên 15 năm lâm sàng trị nghiệm, cũng như nhiều năm tham khảo các sách kim cổ đông tây.

Tôi soạn thảo cho xuất bản quyển sách nầy. nội dung không ngoài mục đích chỉ dẫn cho mọi tầng lớp nhân dân, những phương pháp trị liệu cũng như đề phòng, chứng Áp-huyết cao bằng thang dược hoặc bằng khoa châm cứu.

Mỗi gia đình có quyển sách nầy cũng như có vị thần hộ mạng để bảo vệ cho bản thân và gia đình vậy.

XUÂN KỲ-DẬU
Viện Trưởng Viện Châm Cứu
T.T. THÍCH-TÂM-ÂN

xuân thu
PO BOX 720065 HOUSTON TX 77272
(713)-498-1474

ĐÃ PHÁT HÀNH:

CHÂM-CỨU-HỌC

THƯỢNG-TỌA THÍCH-TÂM-ẤN

Khoa châm cứu (Acupuncture) ai cũng biết, nhưng nhiều người không mấy tin vì ít gặp được thầy hay, nhất là ở xứ ta. Tuy nhiên ta đã có một thần y về khoa này, và trong vài năm nay vị này đã cứu không biết bao nhiêu bịnh nan y, bao nhiêu bịnh chữa qua các Tây y và Đông y nổi tiếng ở thủ đô mà không khỏi, mà khi gặp vị thần y châm cứu nầy đã trở nên lành mạnh như thường. Các bịnh nầy thuộc đủ loại: Ung thư đau tim, đau bao tử, nhức đầu đau óc, tê liệt, đau gân, bịnh thần kinh, mất ngủ kinh niên đến chán đời muốn tự tử cho đến cận thị và suyễn mà cũng chữa được. Còn những bịnh được chữa lành cũng đủ giới và các Quốc tịch, người nghèo, người giàu, bác sĩ, luật sư, giáo sư, văn sĩ, ký giả, tu sĩ và các linh mục cùng các dì phước với những người Mỹ, người Pháp người Tàu, người Nhật v.v,..

Hễ có nhiều bệnh thì có nhiều phương-pháp cứu chữa. Phương-pháp châm cứu là một trong những phương-pháp rất cần và rất tiện-lợi cho bệnh. Nên Sư THÍCH-TÂM-ẤN đã dày công học về khoa châm-cứu và lắm kinh-nghiệm, nên chữa nhiều bệnh được lành khỏi. Đặc-biệt hơn nữa là Sư vì lòng lợi tha mà không vì tư-lợi, nên Sư nghiên-cứu rất kỹ, viết ra quyển sách châm-cứu này, để cống-hiến cho mọi người, có thể xem qua mà biết lối điều-trị bệnh ngay, khỏi phải nhọc công đi tìm lương-y. Điều đó cũng đủ nói lên công-đức vô-lượng của tác-giả.

Vì thế mà tôi rất hoan-hỉ tán-thán công-đức đó, đồng thời xin giới-thiệu với độc-giả toàn-quốc quyển sách Châm-cứu học này mong được nhiều người xem, để biết phương-pháp cứu chữa bệnh tình cho gia-đình mình nói riêng, cho xóm làng, cho xã-hội nói chung.

Nam-Mô A-Di Đà-Phật

Saigon, ngày 19 tháng 11 năm 1965

Thượng-Tọa THÍCH-THIỆN-HÒA

xuân thu

PO BOX 720065 HOUSTON TX 77272

(713)-498-1474

Cùng một tác giả

THI TẬP

THƠ SAY	Hà-nội	1940
MÂY	—	1943
THƠ LỬA	Thái-nguyên	1948
RỪNG PHONG	Sài-gòn	1954
HOA ĐĂNG	—	1959
TRỜI MỘT PHƯƠNG	—	1962
LỬA TỪ BI	—	1963
ÁNH TRĂNG ĐẠO	—	1966
BÚT NỞ HOA ĐÀM	—	1967
CÀNH MAI TRẮNG MỘNG	—	1968
TA ĐỢI EM TỪ BA MƯƠI NĂM	—	1970
NGỒI QUÁN	—	1970
ĐỜI VẮNG EM RỒI SAY VỚI AI	—	1971

THI TẬP VỚI CÁC BẢN DỊCH ANH, PHÁP, ĐỨC

COMMUNION (*Cảm Thông*)	Sài-gòn	1960
LES 28 ÉTOILES (*Tâm Tình Người Đẹp*)		1961
POÈMES CHOISIS (*Thi Tuyển*)	Sài-gòn	1963
DIE ACHTUNDZWANZIG STERNE (*Nhị Thập Bát Tú*)	Hamburg	1966
NOUVEAUX POÈMES (*Tân Thi*)	Sài-gòn	1970

KỊCH THƠ

VÂN MUỘI, TRƯƠNG CHI, HỒNG DIỆP	Hà-nội	1944
TÂM SỰ KẺ SANG TẦN	Sài-gòn	1961

TÙY BÚT

LOẠN TRUNG BÚT	Sài-gòn	1970

Nhà in —— Xuân Thu —— xuất bản

Cơ Sở Ấn Loát và Phát Hành Đủ Loại Sách, Tiểu Thuyết, Tự Điển Thông Dụng
Phục Vụ Cộng Đồng Người Việt Tại Hoa Kỳ và Hải Ngoại từ Năm 1976
P.O. Box 720065, Houston, Texas 77272 U.S.A. (713) 498-1474

KATER—BOUND
KATER-CRAFTS INCORPORATED
PICO RIVERA

GIÁ: $4.00